

Rok 1937

C O

Chłuba

Drugiej Rzeczypospolitej

Centralny Okręg Przemysłowy a region radomski
str.4-5

P

Bohater radomskiej „Solidarności”

Antoni Jacek Jerz

s.5-6

XV Posiedzenie Zarządu Regionu NSZZ „Solidarność” Ziemia Radomska kadencji 2018-2022

2020-01-21

21 stycznia odbyło się pierwsze w 2020 r. posiedzenie Zarządu Regionu NSZZ „Solidarność” Ziemia Radomska. Otworzył je przewodniczący ZR Zdzisław Maszkiewicz i po zatwierdzeniu przez zebranych porządku zebrania Zarząd przystąpił do procedowania. W spotkaniu wzięła udział przewodnicząca Regionalnej Komisji Rewizyjnej Jadwiga Poźniak.

Wiceprzewodniczący i sekretarz ZR Krzysztof Kośła odczytał uchwały przyjęte na poprzednim spotkaniu ZR oraz decyzje Prezydium ZR.

Następnie ZR przyjął jednogłośnie uchwałą terminarz swoich posiedzeń do końca 2020 r. Tradycyjnie odbywać się one będą w 3 wtorki miesiąca – za wyjątkiem grudnia 2020 r. Oto owe terminy: 21 stycznia, 18 lutego, 17 marca, 21 kwietnia, 19 maja, 16 czerwca, 15 września, 20 października, 17 listopada, 22 grudnia.

Kolejna uchwała dotyczyła przyjęcia planu szkoleń związkowych na pierwsze półrocze 2020 r. (publikujemy go w „Biuletynie” na stronie 7 wraz z formularzem zgłoszeniowym).

Potem ZR zajął się przygotowaniem do obchodów 44. rocznicy Radomskiego Czerwca '76 oraz 40. rocznicy powstania NSZZ „Solidarność” (29.08. na Stadionie Narodowym w Warszawie).

Następnie przystąpiono do omawiania sytuacji w zakładach pracy. Marek Kicior podsumował sytuację w MPK – mówił m.in. o utrudnieniach jakie stwarza nowo powstały, z pełnym poparciem – choć nieoficjalnym – prezesa firmy, związek kierowców oraz stosowanych przez tę organizację metodach pozyskiwania członków na terenie MPK, w tym kaperowaniu członków NSZZ „Solidarność”. – Musimy walczyć o każdego członka związku – zakończył swoją wypowiedź Marek Kicior. Po nim głos zabrał Marek Kuc i zapoznał zebranych z sytuacją w pionkowskim OWKC oraz oddziale Mesko

Z żalem zawiadamiamy, że niespodziewanie opuścił nas
Ks. Jerzy Dziutka
działacz podziemnej „Solidarność”
proboszcz parafi w Cecylówce

CZEŚĆ JEGO PAMIĘCI !!!

Przewodniczący Zarządu Regionu
NSZZ „Solidarność” Ziemia Radomska
Zdzisław Maszkiewicz
Zarząd Regionu
NSZZ „Solidarność” Ziemia Radomska
TKT „Solidarność” Pionki
Ks. Kan. Stanisław Sikorski

BIULETYN

Solidarność

Skarżysko w Pionkach (d. ZPS „Pronit”). Dariusz Sobczak, mówił o problemach Fabryki Broni, a Anna Gromisz zrelacjonowała sytuację w ENEA Wytwarzanie (d. Elektrownia Kozienice) – w tym sprawę prowadzonego w firmie wartościowania stanowisk pracy, negocjacjach płacowych oraz sytuacji, która doprowadziła do faktycznego zaprzestania działania Sekcji Kobiet Sekretariatu Górniczego i Energetyki NSZZ „Solidarność”. Następnie Agnieszka Wójcicka omówiła sytuację pracowników Straży Miejskiej i Urzędu Miejskiego w Radomiu, Andrzej Różański zabrał głos w sprawie 7% podwyżek w przysuskim Horteksie wprowadzonych po negocjacjach od stycznia br.

Przewodniczącą Regionalnej Komisji Rewizyjnej Jadwiga Poźniak przypomniała też zebranym o konieczności przysyłania ankiet komisji zakładowych do sekretarza ZR.

ZAPROSZENIE

Zarząd Regionu NSZZ „Solidarność” Ziemia Radomska zaprasza członków i sympatyków Związku na tradycyjne spotkanie wielkanocne, które odbędzie się 7 kwietnia 2020 r. w siedzibie Zarządu Regionu przy ul. Traugutta 52. Gościem honorowym będzie JE ks. bp Henryk Tomasik, Ordynariusz Diecezji Radomskiej.

Początek spotkania o godzinie 11.00.

Spotkanie Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność” z Prezydentem RP

29 stycznia w Pałacu Prezydenckim odbyło się spotkanie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Andrzeja Dudy z członkami Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność” z okazji Jubileuszu 40-lecia powstania Związku. Region Ziemia Radomska reprezentował przewodniczący ZR Zdzisław Maszkiewicz.

Na początku spotkania przemówił prezydent RP Andrzej Duda. – Zaproponowałem, aby pierwsze spotkanie Komisji Krajowej w 2020 roku odbyło się tutaj na tej sali ze względu na wyjątkowość momentu, tym momentem jest rocznica rozpoczęcia się roku rocznicowego 40-lecia istnienia NSZZ „Solidarność”. Nie waham się powiedzieć, najważniejszej organizacji społecznej, pracowniczej, jaka powstała w dziejach Rzeczypospolitej. Organizacji o charakterze pokojowej, realizującej oddolne, niezwykle istotne społeczne potrzeby – powiedział prezydent Andrzej Duda. – „Solidarność” narodziła się w kraju, który nie był w pełni wolny i niepodległy. I właśnie tej wolności ludzie pragnęli, dlatego tak masowo zrzeszyli się w Solidarność.

To dla nas, ludzi „Solidarność” wielkie wyróżnienie, że inauguracyjne spotkanie Komisji Krajowej w 2020 roku odbywa się tu, na zaproszenie pana prezydenta w Pałacu Prezydenckim. To wyróżnienie, ale także zobowiązanie – powiedział przewodniczący Komisji Krajowej Piotr Duda. – Bardzo się cieszę, że dzisiaj na zaproszenie pana prezydenta przybyli do Pałacu Prezydenckiego przewodniczący: Marian Krzaklewski, Janusz Śniadek.

To pokazuje jedno, o czym mówimy na prawie każdym spotkaniu i będziemy mówili to przez cały rok naszego jubileuszu: nie było pierwszej, drugiej czy trzeciej „Solidarność”. Od samego początku była jedna „Solidarność”, jeden związek zawodowy „Solidarność”, zarejestrowany 10 listopada 1980 roku – To ma być rok wielkiego jubileuszu

(cd. na str. 3)

(cd. ze str. 2)

Solidarność

i wielkiego podziękowania dla tych, którzy byli w „Solidarności”, ale w międzyczasie wybrali inną drogę życia, inną drogę zawodową, ale którzy zawsze utożsamiają się z „Solidarnością”, jej ideałami i wspierają na każdym kroku działania związku zawodowego „Solidarność”.

I za to tym wszystkim, którzy nie są w związku, ale wspierają działania związku, bardzo dziękuję w imieniu Komisji Krajowej – podkreślił Piotr Duda.

– Często były dyskusje w okresie tych ostatnich 30 lat, już po 89 roku: czy „Solidarność” jest potrzebna. Tak jest potrzebna, te ostatnie lata bardzo dobrze to pokazują, kiedy „Solidarność”

walczyła o podstawowe sprawy, właśnie tak, jak zawsze to robi, czyli środkami prawnymi, czyli działając w sposób pokojowy, ale twardo protestując – odpowiedział mu prezydent RP Andrzej Duda,

Z KRAINY GŁUPOTY

By wilk był syty, a owieczka głodna!

W tej kwestii niewiele się zmienia. Od lat różnica pomiędzy pieniędzmi wydawanymi na żywienie w publicznych placówkach jest ogromna.

Ostatnio działacze społeczni z Oleśnicy porównali stawki - na dzienne wyżywienie dziecka w Powiatowej Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej w Bierutowie oraz tę, która obowiązuje w policyjnej izbie zatrzymań funkcjonującej w oleśnickiej komendzie policji.

Do grudnia ubiegłego roku na dzienne wyżywienie dziecka dyrektor domu dziecka miał 9,60 zł stawki dziennej. Ostatnio wystąpił do władz powiatu o zgodę na podniesienie stawki – do 12 zł. W uzasadnieniu wskazywał na rosnące ceny produktów żywnościowych oraz na chęć zmiany sposobu żywienia dzieci poprzez eliminowanie produktów niskiej jakości zawierających zbyt dużo konserwantów i dodatków niebezpiecznych dla dzieci.

Inne stawki obowiązują w policyjnej izbie zatrzymań. Dzienna stawka żywieniowa zatrzymanego to kwota 17,80 zł brutto, a wartość kaloryczna tego posiłku nie może być mniejsza niż 2600 kcal - na wyższą kaloryczność mogą liczyć zatrzymani nieletni lub kobiety w ciąży. Osadzeni otrzymują trzy posiłki, spośród których jeden musi być posiłkiem na ciepło.

Wiadomo dzieci-sieroty czy pacjenci szpitali muszą mieć w Polsce pod górę. Aresztowani z górki.

Radar policyjny ma zawsze rację!

Zawodowy kierowca z Krakowa stracił prawo jazdy, chociaż miał dowód, że jechał wolniej

Policja nie wzięła pod uwagę wydruku z tachografu i tego, że w pojeździe kierowcy był zainstalowany ogranicznik prędkości. Kierowca został zmierzony policyjnym wideorejestratorem - na urządzeniu widniało 108 km/h. Zdaniem pana Michała nie było to możliwe, gdyż w jego samochodzie zainstalowany jest ogranicznik - nie da się jechać więcej niż 90 km/h. Dodatkowo, w samochodzie znajduje się tachograf, który wskazywał prędkość niższą, niż policyjny miernik. „Na miejsce przyjechała policja techniczna, zrobiła wydruk czasu pracy i wydruk prędkości. Dostałem je. Ewidencja było na nich widać, że wszystko było w porządku i że prędkość nie przekroczyła 90 km/h” - mówił kierowca. Dodatkowo w samochodzie znajdował się GPS, który też potwierdził wersję kierowcy. Mimo to policja skierowała wniosek o ukaranie, a panu Michałowi zostało odebrane prawo jazdy.

Tylko dzięki dobrej woli pracodawcy nie stracił pracy, bo został przeniesiony na stanowisko magazyniera. Pan Michał postanowił walczyć w sądzie. Na razie przed Sądem Rejonowym Kraków Nowa Huta zapadł wyrok nakazowy. Pan Michał się od niego odwołał i ma nadzieję, że podczas postępowania dowodowego doprowadzi do swojego uniewinnienia.

Byle tylko sąd był szybki jak błyskawica.

wskazując jako przykład m.in. walkę o wiek emerytalny.

Przypomniał, że „Solidarność” była za tę walkę atakowana w mediach i przez polityków, ale wytrwała.

– Trzeba sobie jasno powiedzieć „Solidarność” zwyciężyła po raz kolejny, czyli „Solidarność” spełnia tę rolę, która jej przysługuje. Jest od tego, aby każdej kolejnej władzy pilnować, by przestrzegała praw pracowniczych, by przestrzegała umów społecznych, ale przede wszystkim tego, co wszyscy byśmy chcieli, żeby było w Polsce, czyli społecznej gospodarki rynkowej. Społecznej, to znaczy takiej, w której z jednej strony jest wolność gospodarcza, ale z drugiej strony szanuje się także człowieka, szanuje się pracownika, przestrzega się jego podstawowych praw – podkreślił Andrzej Duda.

(Fotorelacja ze spotkania na stronie 8 „Biuletynu”)

Pozytywna historia z życia wzięta!

Nominowany do Oscara najnowszy film „Boże Ciało” Jana Komasy jest inspirowany prawdziwą historią. W czerwcu 2011 r. w parafii św. Andrzeja Boboli we wsi Budziska pojawił się osiemnastolatek, który podał się za księdza na urlopie i zaoferował swoją pomoc. Przez dwa miesiące pozostawał na plebanii i odprawiał msze, które porywały tłumy. Co dziwniejsze – nikt z parafian na niego nie narzekał!

Gdy mistyfikacja wyszła na jaw dostał on od sądu 300 zł grzywny oraz został dożywotnio wykluczony z uczestnictwa w życiu Kościoła.

Tylko nie mów nikomu!

Biologiczna bzdura roku 2019

Od kilku lat jest taki plebiscyt, w którym naukowcy oceniają największe głupoty z zakresu biologii wygłaszane publicznie przez polityków, aktorów i innych niedouczonego celebrytów.

W tym roku, o zgrozo!, pierwsze miejsce zajęła doskonale znana nam wszystkim lekarka Ewa Kopacz – obecnie europoseł PO w Europejskiej Partii Ludowej, w dodatku była premier Polski. Nagrodzono ją za wypowiedź takowej treści, udzieloną w wywiadzie: „Przypomnę strasznie dawne czasy. To jest wtedy, kiedy jeszcze dinozaury były, a ludzie nie mieli żadnych strzelb, nie mieli żadnej broni nowoczesnej, która pozwoliłaby ich zabić. Wie pani co robili? Rzucałi kamieniami!”.

Ta mała kompromitacja przestaje być śmieszna, jeśli weźmiemy pod uwagę fakt, że kandydaci na studia lekarskie muszą zdawać egzamin z biologii. Ktoś tu spał w liceum na lekcjach? No tak, ale w końcu nikt z nas nie jest bez grzechu, a kto jest bez grzechu – niech rzuci sobie w dinozaura kamieniem.

Z OŚWIATY

Komunikat z obrad Prezydium Krajowej Sekcji Oświaty i Wychowania NSZZ „Solidarność”

Podczas obrad Prezydium KSOiW w dniach 15 – 16 stycznia 2020 r. określiło planowaną tematykę i organizację posiedzenia Rady KSOiW w Płocku w lutym b.r. Porządek obrad zostanie przesłany w późniejszym terminie.

Dyskutowano na temat informacji medialnych dotyczących ewentualnych zmian w ustawie Karta Nauczyciela. Prezydium popiera zmiany służące oświatowemu środowisku, jak przywrócenie art. 88 czy likwidacja rozdziału 10 Odpowiedzialność dyscyplinarna. Sekretarz Agata Adamek przekazała informacje na temat wystąpienia Ministra Edukacji Narodowej w sejmowej Komisji Edukacji, Nauki i Młodzieży dotyczącego działań – kierunków i priorytetów w zakresie oświaty i wychowania. Szczegóły tego wydarzenia dostępne są na stronie internetowej sekcji. Zaplanowano również udział przedstawicieli Prezydium w uroczystościach 75 rocznicy wyzwolenia obozu koncentracyjnego w Oświęcimiu – Brzezince 26-29.01.2020 r. oraz spotkaniu w MEN dotyczącym odpowiedzialności dyscyplinarnej nauczycieli w dniu 29.01.2020 r.

BIULETYN

Chluba Drugiej Rzeczypospolitej

Centralny Okręg Przemysłowy a region radomski

5 lutego 2020 r. kolejny raz przeszła niezauważenie bardzo ważna dla Radomia i regionu radomskiego rocznica. Tego dnia w 1937 r. Sejm RP oficjalnie przyjął plan budowy Centralnego Okręgu Przemysłowego. I choć główne założenia ujawniono rok wcześniej, a częściowe prace przy różnego rodzaju inwestycjach, w tym Fabryce Broni w Radomiu, Państwowej Wytwórni Prochu i Materiałów Kruszących w Pionkach. Państwowej Fabryce Amunicji w Skarżysku, trwały już od początku lat 20-tych, to data 5.02.1937 r. wyznacza punkt scaleniowy dla powstania nowoczesnego przemysłu zbrojeniowego w Polsce oraz prób napędzenia koniunktury gospodarczej i dobrobytu państwa, a także likwidacji bezrobocia.

Wielki Kryzys, którego początek oficjalnie datuje się od krachu na giełdzie nowojorskiej 24 października 1929 r., trwał na świecie mniej więcej do 1933 r. W niektóre kraje z różnych względów uderzył on zdecydowanie silniej. Tak było w min. W Polsce i w Niemczech.

W tym drugim kraju, nękanym przez ogromne reparacje (odszkodowania wojenne), które musiał płacić m.in. Anglii i Francji, kryzys doprowadził do dojścia do władzy hitlerowców. Wypełniając swoje obietnice wyborcze zapoczątkowali oni zbrojenia na olbrzymią skalę, by rozpędzić gospodar-
kę, a także plan gigantycznych robót publicznych, co miało przynieść dodatkowy skutek w postaci likwidacji bezrobocia. Okazało się to niezwykle skuteczne.

Warto dodać, że w tym samym celu po system robót publicznych organizowanych przez państwo sięgnęły wtedy także np. Stany Zjednoczone i z podobnie undanym skutkiem.

Polskie recepty na polskie smutki

Kryzys w Polsce był znacznie głębszy i dłuższy wskutek zachowania wymienialności złotego na złoto (parytet złota), podczas gdy wiele krajów od niego odeszło i zdewaluowało swoje waluty, co uczyniło polskie towary za granicą droższymi.

Kiedy po zakończeniu wielkiego kryzysu gospodarczego w 1935 roku bezrobocie w Polsce nie spadło do poziomu sprzed 1929 roku, lecz utrzymywało się na znacznie wyższym poziomie, poprawa koniunktury była stosunkowo powolna, a zagrożenia zewnętrzne rosły, rząd RP przystąpił do bardziej aktywnej polityki gospodarczej, której celem było stworzenie jak największej liczby nowych miejsc pracy i wzrost polskiego potencjału przemysłowego, zwłaszcza związanego z obronnością.

Program zmierzający do przyspieszenia rozwoju gospodarczego przedstawił w Sejmie wicepremier Eugeniusz Kwiatkowski w dniu 10 czerwca 1936 roku. Zakładał on, że w trakcie czteroletniego planu inwestycyjnego od lipca 1936 roku do czerwca 1940 roku z budżetu państwa wydatkowane będzie ogółem od 1 650 do 1 800 mln zł, z czego 340 mln w pierwszym roku, 400 mln – w drugim, 470 mln – w trzecim oraz 590 mln w czwartym roku planu.

Za pokrycie tych wydatków służyć miały lokaty oszczędnościowe i ubezpieczeniowe w instytucjach państwowych, środki Funduszu Pracy, powołanego w trakcie kryzysu do walki z bezrobociem, zyski przedsiębiorstw pań-

stwowych, a także pożyczki wewnętrzne i inne fundusze. Liczono, że inwestycje państwowe przyciągną także inwestorów prywatnych.

Niezależnie od tego, w Ministerstwie Spraw Wojskowych i Sztabie Generalnym przygotowano sześcioletni plan rozbudowy sił zbrojnych na okres lat 1937-1942. W pierwszym odcinku trzyletnim zamierzano wydatkować na inwestycje zbrojeniowe 264 mln zł.

Pomysł Sosnkowskiego

Centralny Okręg Przemysłowy był zwieńczeniem kilkunastoletnich starań Polski w zakresie przebudowy gospodarczej kraju. Po raz pierwszy koncepcję stworzenia okręgu przemysłowego w ramach tzw. trójkąta bezpieczeństwa w widłach rzek Wisły i Sanu wysunął w 1921 r. minister spraw wojskowych Kazimierz Sosnkowski. Zamiś budowy trójkąta bezpieczeństwa odżył w 1928 r. Prezydent Mościcki podpisał wówczas nawet rozporządzenie, które przewidywało ulgi podatkowe dla potencjalnych prywatnych inwestorów.

Mocny start

Od lipca 1936 r. wdrażano w życie tzw. czteroletni plan inwestycyjny. Przewidywał on przekazanie z budżetu państwa na rozwój przemysłu sumy od 1,65 mld do 1,80 mld złotych, z czego najwięcej w czwartym roku planu – 590 mln złotych.

Również od 1936 r. Sztab Główny Wojska Polskiego i Ministerstwo Spraw Wojskowych realizowało sześcioletni projekt modernizacji i rozbudowy armii. W jego ramach powstał Fundusz Obrony Narodowej (FON) i Komitet Obrony Rzeczypospolitej (KOR). Całość miała kosztować 4,76 mld, później – z uwagi na niewydolność finansową Skarbu Państwa – sumy te sukcesywnie obniżano.

O koncentracji inwestycji przemysłowych w centralnej Polsce w ramach COP-u zdecydowano właśnie na posiedzeniu Komisji Budżetowej Sejmu 5 lutego 1937 r. Minister skarbu i wicepremier Eugeniusz Kwiatkowski mówił wówczas: „Pierwsze zręby rozbudowania przemysłu w tym okręgu – przemysłu, związanego z celami obrony państwa, rozbudowaniem dróg komunikacyjnych, uregulowaniem rzek, z doprowadzeniem i rozproszaniem gazu ziemnego i energii elektrycznej, muszą pochłonąć sumę ok.

zł 3 mld.” (Eugeniusz Kwiatkowski, „Ku przebudowie gospodarczej. Wytyczne inwestycji państwowych”).

Wiosną 1937 r., ze względu na pożyczkę od Francji (2,06 mld franków) – nakłady na gospodarkę zwiększono z 1,80 mld do 2,40 mld zł, z czego 25 proc. miano przeznaczyć na rozbudowę COP-u.

Regiony i trójkąt

W ramach COP-u powstały trzy regiony, w których – zależnie od specyfiki terytorium – skupiono różne gałęzie przemysłu: region surowcowy (A) położony na Wyżynie Małopolskiej (zwany regionem kielecko-radomskim), region aprowizacyjny (B) położony na Wyżynie Lubelskiej (zwanym regionem lubelskim) i region przemysłu przetwórczego (C) leżący na Nizinie Sandomierskiej, Pogórzu, Beskidach i Wyżynie Małopolskiej (inaczej region sandomierski).

Całkowity obszar COP-u wynosił 59 951 km kw., a więc zajmował 15,4 proc ówczesnego terytorium Polski (obejmował części czterech województw: kieleckiego, lubelskiego, krakowskiego i łódzkiego). Według spisu ludności z 1931 r. obszar COP-u liczył 5 665 400 mieszkańców (z czego 2 942 200 w regionie C), a więc 18 proc. ówczesnej liczby ludności kraju. Umiejscowienie COP-u w centralnej Polsce, w dużej części trójkąta Warszawa-Kraków-Lwów, wynikało z wielu czynników. Istotne przy podejmowaniu

(cd. na str. 5)

5 lutego 1937 - Eugeniusz Kwiatkowski przemawia w Sejmie

(cd. ze str. 4)

decyzji o lokalizacji okręgu były kryteria surowcowe – na terytorium COP-u leżały m.in. złoża kamienia, rud żelaza, glin ceramicznych, piasków kwarcowych, wapieni, dolomitów i fosforytów. Ważne były także kryteria energetyczne (niewielka odległość od siłowni wodnych, złoża węgla brunatnego, ropy naftowej i gazu ziemnego) oraz demograficzne - inwestycje przemysłowe miały zlikwidować problem przeludnienia wsi oraz bezrobocia.

Było to również nawiązanie do koncepcji „trójkąta bezpieczeństwa”, opracowanej jeszcze w 1928 roku – chodziło w niej o strategiczne położenie COP w równej odległości od wschodniej i zachodniej granicy kraju. Po drugie, w regionie tym istniało przeludnienie wsi i tania siła robocza. Po trzecie zaś, dodatkową korzyścią gospodarczą było umieszczenie tu rynku zbytu na produkty rolne ze wschodniej Polski oraz surowców i półfabrykatów z Górnego Śląska.

Łącznie w COP stworzono sto tysięcy miejsc pracy - 55 tysięcy nowych miejsc pracy w wielkim przemyśle, 33 tysięcy – w zakładach średnich i drobnych, 10 tysięcy w handlu, a 6 tysięcy – w rzemiośle. Do całkowitego wykorzystania istniejących nadwyżek siły roboczej potrzeba było jeszcze 8-10 lat podobnego rozwoju. Koniec tym planom położył wybuch II wojny światowej we wrześniu 1939 r.

Nasze akcenty

COP był najbardziej ambitnym tego rodzaju projektem inwestycyjnym Drugiej Rzeczypospolitej i największym wówczas placem budowy w Europie Środkowej.

Największymi inwestycjami COP-u były: budowa zapory i elektrowni wodnej w Rożnowie na Dunajcu, Huty Stalowa Wola, fabryk Polskich Zakładów Lotniczych (Wytwórni Płatowców w Mielcu i Wytwórni Silników w Rzeszowie), fabryki celulozy w Niedomicach, elektrowni i zbiornika w Czchowie; rozbudowa Zakładów Zbrojeniowych w Starachowicach i Państwowej Fabryki Broni w Radomiu. Do innych zakładów, których budowę ukończono lub zapoczątkowano przed wybuchem wojny należą m.in.: Wytwórnia Obrabiarek w Rzeszowie, fabryki amunicji w Skarżysku, Dąbrowie Borze, Jawidzu i Dębie, Fabryka Materiałów Wybuchowych w Pustkowie, Państwowa Wytwórnia Prochu i Materiałów Kruszących w Pionkach, Zjednoczone Fabryki Maszyn, Kotłów i Wagonów w Sanoku, Wytwórnia Samolotów w Lublinie, Zakłady Chemiczne w Nowej Sarzynie i Państwowe Zakłady Azotowe w Mościcach.

Fabryka Broni w Radomiu

29 kwietnia 1922 r. Komitet Ekonomiczny Rady Ministrów podjął decyzję o skoncentrowaniu zamówień dla Wojska Polskiego w przedsiębiorstwach państwowych. W związku z tym przy Ministerstwie Spraw Wojskowych powołano Centralny Zarząd Wytwórni Wojsko-

wych. Jednym z nowo utworzonych przedsiębiorstw podporządkowanych CZWW była Fabryka Broni w Radomiu wybudowana kosztem 18 341,4 tys. zł. Rozpoczęła produkcję w 1927 roku. W tym samym roku została podporządkowana koncernowi zbrojeniowemu Państwowe Wytwórnie Uzbrojenia utworzonemu w miejsce rozwiązanego CZWW. Ówczesny dyrektor, Kazimierz Ołdakowski ostatecznie podpisał 31 grudnia 1927 r. akt przejęcia terenu fabryki od starostwa powiatu. W nowo wybudowanym i uruchomionym zakładzie produkcyjnym znalazło zatrudnienie setki radomian. Pierwszym produktem FB Radom był karabinek wz. 98 (polska wersja Mausera Kar 98). Produkcja odbywała się w kooperacji z Państwową Fabryką Karabinów w Warszawie, która dostarczała iglice, obsady, trzony i podstawy celowników. W 1930 roku FB Łucznik rozpoczęła produkcję kbk wz. 29 i kbks wz. 29, w 1931 r. – rewolwerów Nagant, w 1932 roku – kbks wz. 1931, w 1936 r. pistoletów Vis, a w 1937 roku – kb wz. 98a. W połowie lat 30 XX w. podjęto decyzję o reorganizacji FB Radom. Dzięki inwestycjom o wysokości 9 mln zł fabryka była zdolna do produkcji 8400 kbk wz. 1929, 4200 kb wz. 1898a i 900 pistoletów Vis miesięcznie. W latach 1929-1939 FB produkowała także rowery sprzedawane pod marką Łucznik.

Państwowa Wytwórnia Prochu w Pionkach

Jesienią 1922 r. podjęto decyzję o budowie bardzo nowoczesnej jak na owe czasy fabryki materiałów amunicyjnych. Była ona dobrze skorelowana z budową Fabryki Broni. Od 1 kwietnia 1927 roku do wybuchu II wojny światowej w 1939 funkcję naczelnego dyrektora pełnił Jan Prot, a dyrektorem technicznym był Stanisław Dunin-Markiewicz. Początkowo zakład nosił nazwę Państwowa Wytwórnia Prochu i Materiałów Kruszących, którą po 5 latach zmieniono na PWP. Od 1932 r. fabryka zatrudniała już ok. 2000 osób. W PWP na poszczególnych wydziałach uruchomiono laboratoria produkcyjne, rozwinęło się także Centralne Laboratorium Badawcze i Strzelnica Balistyczna. W latach 1933–1934 uruchomiono Fabrykę Ferromitu, służącego do spawania szyn oraz oddział celulozoidu (Fabryka Mas Plastycznych). Od 1 stycznia 1934 roku wytwórnia zaopatrywała Wojsko Polskie nawet w... szczoteczki do zębów. W 1937 roku został uruchomiony jako oddział filialny PWP w Pionkach, Fabryka Celulozy w Niedomicach, produkującą wysokogatunkową celulozę drzewną, do wyrobu nitrocelulozy. W 1935 roku PWP przejęła i w ciągu roku unowocześniła wytwórnię dymiącego kwasu siarkowego tzw. oleum w Kielcach, używanego do wyrobu bawełny strzelniczej i trotylu. W latach 1937–1939 wybudowany został oddział filialny – Państwowa Wytwórnia Prochu w Krajowicach. (ppp)

8.02. 1932 r. opatentowany został polski pistolet Vis. Patent nr 15567. Produkowano go w Radomiu.

Bohater radomskiej „Solidarności”

Antoni Jacek Jerz

31 stycznia minęła 37. rocznica śmierci Jacka Jerza - współzałożyciela i działacza radomskiej „Solidarności” oraz KPN. I choć jego imię zostało oficjalnie wpisane na listę ofiar stanu wojennego w Polsce, to okoliczności śmierci do dziś nie zostały w pełni wyjaśnione.

Antoni Jacek Jerz jest postacią wartą przypomnienia, a jego zasługi dla powstania radomskiej „Solidarności” i innych organizacji niepodległościowych są niebagatelne.

Urodził się 11 października 1944 r. w Radomiu, zmarł 31 stycznia 1983 r. Był radomskim działaczem opozycyjnym i niepodległościowym, założycielem i wiceprzewodniczącym MKZ NSZZ „Solidarność” Ziemia Radomska, twórcą i przywódcą radomskiej Konfederacji Polski Niepodległej oraz członkiem władz krajowych KPN, założycielem i członkiem władz Komitetu Obrony Więzionych za Przekonania, delegatem na I Zjazd Krajowy NSZZ „Solidarność”

Z wykształcenia technik elektronik, pracował w radomskim oddziale Głównego Urzędu Statystycznego, a następnie na stanowisku kierownika sekcji kompu-

terowej (maszyny liczące „Odra”) Zakładów Elektronicznej Techniki Obliczeniowej (ZETO) przy Wyższej Szkole Inżynierskiej w Radomiu.

Amerykański historyk David Morgan, tak swego czasu pisał o Jacku Jerzu w swoim artykule:

„Jednym z bardziej interesujących aspektów biografii Jacka Jerza, jest to, że z jego pochodzenia i wczesnych lat młodości w żaden sposób nie można odczytać zapowiedzi jego późniejszej determinacji i zaangażowania społecznego, z których znany był w późniejszej działalności opozycyjnej wobec reżimu komunistycznego.

Urodził się w rodzinie robotniczej, 11 października 1944 roku. We wczesnej młodości pracował fizycznie, do ukończenia technikum elektronicznego. Podobnie jak spora część młodych ludzi w tym okresie wszedł w kolizję z prawem.

Jednakże już w niecały miesiąc po podpisaniu Porozumień Gdańskich, w październiku 1980 roku Jerz zaangażował się w tworzenie radomskiej „Solidarności”. Na jednym z pierwszych spotkań Andrzej Sobieraj został wybrany jako tymczasowy przewodniczący związku, a Jacek Jerz został jego zastępcą.”

Niemal natychmiast Jerz pokazał swoją bezkompromisowość wobec władz, obstając przy niezależności nowopowstałego związku poprzez przeciwstawienie się pró-

ostateczne pozbycie się przez komunistów tak zadeklarowanego przeciwnika, który otwarcie mówił o niepodległości Polski - nie wiadomo.

Jerz był jednym z najdłużej internowanych działaczy w kraju - ponad 12 miesięcy - przebywając kolejno w więzieniach w Kielcach, Radomiu, Gębarzewie, Bydgoszczy (szpital więzienny) oraz Kwidzynie.

Jerz w więzieniu w Kielcach, kontynuował protest, a latem 1982 roku został przeniesiony do Kwidzyna. 14 sierpnia 1982 podczas protestu, w którym domagał się dla uwięzionych prawa do spotkań z rodzinami, został ciężko pobity. Świadkowie tamtych wydarzeń wspominają, że nie był to jedyny przypadek pobicia Jacka Jerza przez komunistyczne służby więzienne.

Wolność odzyskał dopiero 19 grudnia 1982, tj. w dniu zawieszenia stanu wojennego. Zmarł nagle 31 stycznia 1983 r. w wieku 38 lat, zaledwie miesiąc po opuszczeniu więzienia. Jego pogrzeb stał się wielką manifestacją z udziałem ponad 10.000 mieszkańców Radomia i było to jedno z największych zgromadzeń w historii miasta.

W dzień po pogrzebie grób Jacka Jerza został sprofanowany przez funkcjonariuszy SB, którzy połamali wiązanki i powyrwali szarfy - raport zachował się w archiwach IPN, a jeden z funkcjonariuszy awansował i sprawował przez wiele lat eksponowaną funkcję w radomskiej policji.

Z akt SB jasno wynika, że Jacek Jerz oceniany był jako jeden z największych i najbardziej zdeterminowanych wrogów ustroju w kraju, a nadzór nad jego inwigilacją prowadziło kierownictwo MSW, w tym generałowie Kiszczak i Ciasłoń. Wśród zachowanych dokumentów jest polecenie (sygnowane przez szefa SB w Radomiu płk. Stefana Ostapińskiego) zastosowania wobec niego po opuszczeniu ośrodka internowania uzgodnionych cytad: „przedsięwzięć specjalnych”. Dziś wiemy co tego rodzaju działania oznaczały. Kilka lat temu głośno było o ujawnionych dokumentach ws. próby otrucia w Radomiu Anny Walentynowicz.

Radomianie byli tak mocno przekonani, że to SB zamordowało Jacka Jerza, że zmusiło to ówczesne władze do przeprowadzenia oficjalnej sekcji zwłok. Oczywiście sekcja taka, przeprowadzona przez zaufanych lekarzy z MSW musiała potwierdzić niewinność władzy.

Orzeczenie lekarskie brzmiało... „zawał serca”.

Przypomnijmy jednak oficjalne orzeczenia wydawane w przypadku innych do dziś niewyjaśnionych zgonów z lat 70/80-tych: ks. Romana Kotlarza, ks. Stanisława Suchowolca, ks. Sylwestra Zycha, Grzegorza Przemyska, Stanisława Pyjasa. Tylko tych kilka nazwisk wystarczy, by „zawał” zabrzmiał zupełnie inaczej.

Tym bardziej, że komunistyczni spadkobiercy PRL nie zamierzali zostawić Jacka Jerza w spokoju. Gdy w 1990 r. nadano jego imię jednej z radomskich ulic, wydawało się, że przynajmniej uda się oddać mu hołd. W lutym 2001 r. zdominowana przez SLD, Rada Miejska zmieniła nazwę ulicy ponownie na Gwardii Ludowej. Obecnie ulica nosi kompromisową nazwę Rodziny Winczewskich, działaczy Armii Krajowej.

13 grudnia 2006 roku, w 25 rocznicę wprowadzenia stanu wojennego, Prezydent RP Lech Kaczyński odznaczył pośmiertnie Jacka Jerza Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski (order Polonia Restituta).

25 czerwca 2016 r., w 40. rocznicę radomskich wydarzeń Czerwca '76, Prezydent RP Andrzej Duda nadał Jackowi Jerzowi pośmiertnie Krzyż Wolności i Solidarności. W 2016 r. Szef Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych odznaczył pośmiertnie Jacka Jerza odznaką honorową „Działacza opozycji antykomunistycznej lub osoby represjonowanej z powodów politycznych”.

SZKOLENIA

Plan szkoleń Organizacji Związkowych NSZZ „Solidarność” w Regionie Ziemia Radomska NSZZ „Solidarność” na pierwsze półrocze 2020 r.

luty 2020 r.

1) 14 lutego Szkolenie Skarbników OZ – rozliczenie z Urzędem Skarbowym

2) 28 lutego Szkolenie Rewizyjnych Komisji Zakładowych

3) 19-20 marca 2020 r. Szkolenie SIP

19 marca – PIP

20 marca – BHP

Początek szkolenia godz. 9.00, siedziba ZR

4) Szkolenie Pocztów Sztandarowych

kwiecień 2020 r.

5) Prawo Pracy dla Przewodniczących Organizacji Zakładowych

maj 2020 r.

6) Rozwój i organizowanie Związku – realizacja założeń ze szkolenia w 2019 r.

Zgłoszenia na szkolenia są przyjmowane w sekretariacie ZR (tel. 0483623804) oraz bezpośrednio u wiceprzewodniczącego ZR Krzysztofa Kośli (tel. 722394343), a kolejne informacje będą publi-

cowane na stronie internetowej ZR i w „Biuletynie” ZR.

Prosimy również o zgłaszanie propozycji tematyki szkoleń (i ich ewentualnych terminów), którymi byłiby zainteresowani członkowie waszych organizacji zakładowych.

Zainteresowanych prosimy o powielanie i wypełnienie opublikowanego poniżej formularza zgłoszeniowego oraz o dostarczenie go do sekretariatu ZR lub wiceprzewodniczącego Krzysztofa Kośli - osobiście, mailowo (skan/zdjęcie) lub sms-owo (zdjęcie).

Uwaga Komisje Zakładowe !!!

Zarząd Regionu NSZZ „Solidarność” Ziemia Radomska przypomina przewodniczącym organizacji związkowych NSZZ „Solidarność” naszego Regionu o obowiązku wypełniania ankiet informacyjnych o stanie osobowym organizacji związkowych (zakładowych, międzyzakładowych itp.) i przysyłaniu ich do Zarządu Regionu e-mailem, pocztą tradycyjną lub osobiście. Taki obowiązek wynika z uchwał władz krajowych NSZZ „Solidarność” i nałożony jest na przewodniczących organizacji związkowych. Najbliższy termin danych sprawozdawczych to stan na 31.12.2019 r. – obowiązek zgłoszenia do ZR upływał 31.01.2020 r.

Ponieważ do ZR wpłynęło niewiele ankiet Zarząd Regionu NSZZ „Solidarność” Ziemia Radomska w dalszym ciągu zwraca się do tych organizacji związkowych, które tego obowiązku dotychczas nie wypełniały o niezwłoczne dostarczenie takiej ankiety do ZR. Są to zalecenia Krajowej Komisji Rewizyjnej NSZZ „Solidarność” po ubiegłorocznej kontroli w Zarządzie Regionu NSZZ „Solidarność” Ziemia Radomska.

Formularz zgłoszeniowy na szkolenie związkowe

Imię i nazwisko uczestnika/-ów:

1.

2.

3.

4.

5.

Temat szkolenia:

Data szkolenia:

Nazwa organizacji:

Telefon kontaktowy:

Fax:

E-mail:

Oddelegowanie (zakreśl) : TAK NIE

Spotkanie prezydenta RP Andrzeja Dudy z członkami Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność” w Pałacu Prezydenckim - 29 stycznia 2020 r.

Region NSZZ „Solidarność” Ziemia Radomska

Adresy i telefony:

Zarząd Regionu NSZZ „Solidarność” Ziemia Radomska
26-600 Radom ul. Traugutta 52

e-mail: solidar1@radom.net solidar2@radom.net
solidar3@radom.net

telefony: centrala/sekretariat ZR - 483623804 tel./fax
centrala - 483623643 centrala sekretariat - wew. 21
sekretariat/fax - wew. 22

przew. Zdzisław Maszkiewicz - wew. 23, 601662 287

skarbnik Maria Górka - 605140560

wiceprzew. Krzysztof Kośła - wew. 26, 722394343

wiceprzew. Andrzej Wójcicki - 607279893

Zespoły problemowe:

Zespół Szkoleń i Promocji Związku - wew. 26

Zespół ds. Organizacyjnych - wew. 26

Zespół ds. Akcji Protestacyjnych - wew. 26

Zespół ds. Budżetowych wew. 22

Zespół Promocji i Rozwoju/ Kasa - wew. 27

Zespół prawa pracy/Interwencji - wew. 28

Redakcja „Biuletynu” - wew. 29

Księgowość - wew. 30

Sekcje i Komisje Branżowe - wew. 31

Biuro Terenowe ZR Lipsko

27-300 Lipsko ul. Partyzantów 5

-Wojciech Dziółko tel.: 483780260

Biuro Terenowe ZR Szydłowiec

26-500 Szydłowiec ul. Ogrodowa 8

-Tomasz Głuch tel.: 790 846790

Biuro Terenowe ZR Warka

05-660 Warka ul. Warszawska 45 -

Łukasz Celejewski tel.: 515216370

Biuro Terenowe ZR Zwoleń

26-700 Zwoleń ul. Puławska 2

-Tadeusz Wach tel.: 507896757

Biuro Terenowe ZR Pionki

26-670 Pionki ul. Sienkiewicza 40

-Zdzisław Maszkiewicz tel.: 601662287

Numer 824 zamknięto 12.02.2020

Nasze konto: Zarząd Regionu NSZZ „Solidarność” Ziemia Radomska
PEKAO S.A. II O/Radom 23124032591111000030031542

824

BIULETYN

INFORMACYJNY

NSZZ „Solidarność” Ziemia Radomska

Radom 26-600, ul. Traugutta 52

e-mail: solidar2@radom.net

Redakcja, teksty i skład: Paweł Podlipniak (ppp)
egzemplarz bezpłatny

824